

Nr 69

Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt valutareglering; given Stockholms slott den 5 mars 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden,

dels föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt,

dels inhämta riksdagens yttrande över vad föredragande departementschefen förordat.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs riksdagens samtycke till förordnande om fortsatt valutareglering för tiden den 1 juli 1971—den 30 juni 1972. För riksdagens yttrande framläggs i anslutning härtill förslag till bestämmelser om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid.

Förslag till

Kungörelse om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)

Härigenom förordnas, att valutaförordningen (1959: 264), som enligt kungörelse (1970: 238) gäller till utgången av juni 1971, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1972.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 mars 1971.

Närvarande: ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *fortsatt valutareglering* och anför.

Enligt valutalagen (1939: 350) kan Kungl. Maj:t på framställning av fullmäktige i riksbanken under vissa förutsättningar förordna om valutareglering i enlighet med närmare bestämmelser i lagen. I allmänhet får sådant förordnande meddelas för högst ett år i sänder och endast efter riksdagens samtycke. Därvid skall även de valutareglernande föreskrifter som Kungl. Maj:t avser att meddela föreläggas riksdagen. Dessa föreskrifter är intagna i valutaförordningen (1959: 264).

Förordnande om valutareglering har senast meddelats för tiden den 1 juli 1970—den 30 juni 1971.

En närmare redogörelse för bestämmelserna i valutalagen och de hitintills gällande bestämmelserna i valutaförordningen har lämnats i prop. 1968: 55 s. 3—8.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse den 21 januari 1971 hemställt om fortsatt valutareglering under tiden den 1 juli 1971—den 30 juni 1972.

Enligt riksbanksfullmäktige bör valutaregleringen avse samma lagrum i valutalagen, som nu äger tillämpning, nämligen 2 § första stycket 1, 2 och 4—7, 5 § 1 och 3 samt 9 §.

I skrivelsen framhåller fullmäktige att anledning alltså föreligger att ta valutalagens gällande fullmakter i anspråk och att samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet.

Enligt vid skrivelsen fogat protokollsutdrag har herrar Bengtson, Dahlén och Hernelius reserverat sig mot fullmäktiges beslut. Reservanterna anser att den frigörelse av världshandeln som eftersträvas bl. a. genom vidgade marknader i görlig mån bör fullföljas även på betalnings- och kapitalöverföringars område. Oavsett hur läget för dagen är beträffande möjligheten att nå resultat härvidlag, bör enligt reservan-

terna en översyn av valutalagstiftningen göras i syfte att uppnå en liberalisering av denna.

Efter remiss har yttranden över riksbanksfullmäktiges framställning avgetts av fullmäktige i riksgäldskontoret, Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret (majoriteten) och *sparbanksföreningen* har inte haft något att erinra mot framställningen om fortsatt valuta-reglering. Två reservanter i riksgäldsfullmäktige, herrar Östman och Antby, har dock instämt i det yttrande som avgetts av reservanterna inom riksbanksfullmäktige. *Bankföreningen* har meddelat, att föreningen i nuvarande läge inte vill motsätta sig den ifrågasatta förlängningen.

Departementschefen

Valutaregleringens författningsmässiga grundval utgörs av 1939 års valutalag, vilken numera gäller tills vidare. Valutalagen är en fullmaktslag som ger Kungl. Maj:t möjlighet att under vissa i lagen givna betingelser meddela valutareglrande bestämmelser inom gränser som anges i lagen. Under fredsförhållanden får ett sådant förordnande i princip ges endast med riksdagens samtycke och för en tid av högst ett år i sänder. Samtidigt skall de valutareglrande bestämmelser som Kungl. Maj:t ämnar utfärda med stöd av den begärda fullmakten föreläggas riksdagen. Sedan år 1959 finns dessa bestämmelser i valutaförordningen. Varje gång riksdagen lämnat samtycke till fortsatt valuta-reglering har valutaförordningen förlängts för motsvarande tid.

Förordnande om valutareglring har med riksdagens samtycke senast meddelats för tiden den 1 juli 1970—den 30 juni 1971. Valutaförordningen gäller för samma tid. Riksbanksfullmäktige har funnit valuta-reglering behövlig även efter den 30 juni i år och har därför hemställt om fortsatt sådan reglering för tiden t. o. m. den 30 juni 1972. En fortsatt valutareglring har accepterats även av majoriteten i riksgäldsfullmäktige samt av Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

Behovet av fortsatt valutareglring består mot bakgrunden av den svenska valuta-reservens utveckling under åren 1969 och 1970 och med hänsyn till erfarenheterna av utvecklingen i övrigt på valutaområdet. Under år 1969 minskade valuta-reserven med 1 850 milj. kr. och under år 1970 kunde endast en mindre ökning på ca 390 milj. kr. inregistreras. Omkring hälften av denna ökning, 196 milj. kr., beror på den första tilldelningen av särskilda dragningsrätter.

Ett relativt lugn inträdde visserligen på valutamarknaden efter paritetsändringarna beträffande den franska francen och den tyska marken i slutet av år 1969. Hela år 1970 präglades emellertid av omfattande

kortfristiga kapitalrörelser, vilket allvarligt hämmade effekterna av kreditpolitiken i de berörda länderna.

Valutaregleringen ger möjlighet till ett grundskydd, som vid behov kan stärkas för att möta särskilda påfrestningar. I september 1969 fastställdes restriktiva riktlinjer för fyra slag av betalningar beträffande vilka en mera avsevärd valutabesparande effekt ansågs möjlig att åstadkomma. Riktlinjerna avsåg svenska direkta investeringar i utlandet, återköp av utlandsägda svenska värdepapper, emigrationsvaluta samt premier för livränte- och kapitalförsäkringar utomlands. Åtgärderna förutsatte undantag från OECD:s betalningsstadgor, vilket organisationen godkände. Enligt min mening bidrog dessa åtgärder till att förhindra en ytterligare nedgång av valutareserven under år 1970. Även i övrigt har valutaregleringen varit ett värdefullt hjälpmedel i strävandena att fullfölja målen för vår ekonomiska politik framför allt när det gäller att förhindra, att internationella kapitalrörelser förtar verkningarna av den restriktiva kreditpolitiken.

Giltighetstiden för det nu löpande förordnandet om valutareglering utgår, som jag redan nämnt, den 30 juni detta år. Med hänsyn till vad jag nu anfört bör riksdagens samtycke inhämtas till förordnande om valutareglering för ytterligare ett år. I enlighet med riksbanksfullmäktiges förslag bör förordnandet omfatta samma bestämmelser i valutalagen som f. n.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t

dels begär riksdagens samtycke till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § tredje stycket valutalagen förordnar, att vad som föreskrivs i 2 § första stycket 1, 2 och 4—7, 5 § 1 och 3 samt 9 § samma lag skall äga fortsatt tillämpning under tiden den 1 juli 1971—den 30 juni 1972,

dels inhämtar riksdagens yttrande över ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *kungörelse om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

